

Az e-útdíj első tapasztalatai

Előző számunkban még arról írtunk, hogy a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége a vidékfejlesztési tárcához fordult annak reményében, hogy segítsenek csökkenteni az e-útdíj agráriumra vonatkozó mértékét. Tóth István, a MOSZ titkára mostani lapzártánk előtt már arról tájékoztatott, hogy június 30-án megjelent ugyan a kormányrendelet a mezőgazdasági termelők által üzemeltetett gépjárművek útdíjfizetés alóli mentesítésének részletes szabályairól, de ennek ellenére büntetik a gazdákat.

Az e-útdíj bevezetése és alkalmazása újabb államilag kezdeményezett költségnövekedést és bürokratikus terhet jelent a mezőgazdasági termelőknek és az élelmiszeripari vállalkozóknak. Az intézkedésnek azért van kiemelt jelentősége, mert a mezőgazdasági termékek szállítási igényesek, továbbá nagy térfogatuk, súlyuk és a viszonylag alacsony áraik következtében nagyobb arányban növeli önköltségüket.

A kiszámíthatatlan időjárás nehezen tervezhetővé teszi a gyors betakarítást a szétszórta termőföldeken. Ezért termelői kezdeményezésre, a Vidékfejlesztési Minisztérium közreműködésével módosító javaslatot nyújtottak be az úthasználati díjról szóló törvény előkészítése során a mezőgazdasági szállítások részleges mentességére. Ennek megfelelően felhatalmazást kapott a kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a mezőgazdasági termelők élőállat-szállítását és a mezőgazdasági termények betakarítása idejére a mezőgazdasági termények szállítását végző saját gépjárműveinek útdíj fizetése alóli mentesítésének részletes szabályait.

Az Országgyűlés május 27-én – a benyújtott módosítással együtt – elfogadta a törvényt. A termelők joggal hitték és remélték, hogy a kormány követi a törvényt a rendeleti szabályozással, és hogy a minisztériumi ígéreteket is tel-

jesítik. De a kormány csak egy nappal a rendszer bevezetése előtt, június 30-án döntött a mentesség szabályozásáról, így értelmezési és felkészülési lehetőséget sem adott az érintetteknek az alkalmazkodásra, hangsúlyozta Tóth István.

A jelentős késés miatt még a leggyorsabb ügyintézés mellett sem tudnak – az e-útdíj július 1-jei, a mentességről szóló július 2-i hatályba lépése következtében – jogkövető magatartást tanúsítani a saját szállítását végző termelők az első négy napon, mivel az 5. § értelmében a díjmentes viszonylati jegy váltására jogosító hatósági bizonyítványt a jegyző a kérelem beérkezésétől számított három napon belül állítja ki. Ezért a termelők ezeken a napokon nem tudtak élni a mentességgel, tehát fizetniük kellett.

Az ügyintézés nehézkességét jellemzi, hogy a jegyző által kiállított hatósági bizonyítvánnyal az egyetemes útdíj-szolgáltatónál a hatósági bizonyítványban megjelölt útdíj-köteles elemi útszakaszokra díjmentes viszonylati jegyet kell kiállítatnia a kérelmezőnek. Az időjárás viszonyok változása miatt módosuló betakarítási vagy szállítási helyszín változása esetén nincs lehetőség rá, hogy újabb fizetés nélkül történjen a szállítás. A mezőgazdasági termelők által üzemeltetett gépjárművek útdíjfizetés alóli mente-

sülésének részletes szabályairól szóló rendelet [243/2013. (VI. 30.) kormányrendelet] a szankciómentes alkalmazást már a hatálybalépésének késésével lehetetlenné tette. Ennek megfelelően július 1-jén már megkapták büntetésüket a repce betakarítását Borsod-Abaúj-Zemplén megyében végző termelők.

A megkésített szabályozáson túlmenően csalódást okozott az is, hogy kimaradt az élőállatok, a gyümölcs, a szőlő, a cukorrépa, a burgonya, a silókukorica, a szálastakarmányok, a szalma és egyéb növényi termékek, a tej és a tojás szállításainak díjmentessége. A termékek körének szűkítése alkotmányossági aggályokat is felvet, mert a termelők joggal várták, hogy a kormány teljes körűen végrehajtsa az Országgyűlés által elfogadott törvény rendelkezéseit, amely szerint a mezőgazdasági termények betakarítása idejére, a növénytermesztésre, valamint az élőállatok szállítására kiterjedően szabályozza a mentességet.

Súlyos szűkítése a kedvezményezett körnek még, hogy e mentességet nem vehetik igénybe azok a termelők, akik nem egyoldalú növénytermesztést folytatnak, és árbevételükben a gabona-, valamint az olajosmag-, zöld-

Már is botrányt kavart az agrárpia szereplők körében, hogy az élőállat-szállítások a kormányzati ígérek ellenére sem kaptak mentességet a júliustól hatályos elektronikus útdíj (e-útdíj) megfizetése alól, és számos mezőgazdasági kultúrnövény is elesett a kedvezményektől. A növénytermelésben az e-útdíj 1-5 százalékkal növelheti a költségeket, illetve csökkentheti a bevételeket, és ez sok gazdálkodónál akár a teljes nyereséget is elviheti.

ségértékesítés aránya nem haladja meg az 50 százalékot. Ezzel kizárták a nagy létszámú állattartásra berendezkedett gazdálkodókat is, mert árbevételükben a kedvezményezett termékkörök aránya szintén elmarad az 50 százalék feletti aránytól.

Ellentmondásos a szabályozásnak az a része, mely szerint a termelői csoportokat, termelői szervezeteket ugyan megjelenítették, mint igénybe vevőket, de a rendelet mellékleteiben felsorolt tevékenységeket nem végezhetik, ezért nem kaphatnak mentességet. Így a kisebb termelőket is kizárták a rendszerből, mondta a titkár. További ellentmondás van a rendelet mellékleteinek tartalma között is, hiszen például az 1. sz. mellékletben jelzett gyökér-, gumós növény és rizstermesztők nem kérelmezhetik a 3. melléklet szerint saját terményük díjmentes szállítási igényét, mivel az nem is szerepel a felsorolt mezőgazdasági termények között.

Az előkészítetlen, konzultációkat nélkülöző rendeletalkotási munka következményei a rendeletalkotó és az érintettek számára egyaránt kínosak, másrészt a törvény meghozatalakor tudni kell, hogy mennyire reális a vállalás, és teljesítésekor milyen arányban lehet megfelelni az ígéreteknek, mondta végzetül Tóth István.

H. GY.